

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKLAPJA

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én.

Előfizetési ár egy évre 2 frt, félévre 1 frt.

<p>A méhészetre vonatkozó közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők. Kolozsvár, (Belmagyarutca 2. sz.)</p>	<p>Rendes tagok 2 frt, körli tagok 1 frtot fizetnek, melyért a „Méhészeti Közlöny“-t ingyen kapják.</p>
---	---

Kéziratok nem adatnak vissza.

A német, osztrák és magyar méhészek XXXVII-ik vándorgyűlése és kiállítása.

Eljött tehát a várva várt pillanat, melyhez annyi vágyódás és oly sok remény fűződött a méhészek részéről.

Hogy mennyire teljesültek reményeink: a congressus tárgyalása és a kiállítás részletes és tárgyilagos ismertetéséből levont következtésekből fog kitünni. Ezuttal lehetőleg ragaszkodom tudósítói tisztemhez s a lefolyt események rövidrevont hű tükrét kívánom t. méhésztársaim elé tárni.

Felesleges ismételnem, hogy egyesületünk és annak képviselőjében eljáró végrehajtó bizottság mennyire lelkiismeretbeli ügynek tekintette a congressus és kiállítás ügyét. Hiszen önök legjobban tudják, hogy a végrehajtó bizottság tagjai hányszor szólottak önökhöz írásban és nyomtatásban, kérvén és sürgetvén, hogy hazareszünk minden méhészre, bármily parányival járuljon ahhoz a munkához, melyre már mint czimzetes házigazdák utalva is voltunk s mely az erdélyi méhészeti jó hírre emelésére is volt hivatva.

Nem tagadjuk, pillanatra kétkedés fogott el; ködbe borult reményünk. Olyan érzés lepett meg, mint a menyasszonyt, kinek az esküvő előtt késik a vőlegénye.

De elvégre mégis örvendetesen csalódtunk. Az utolsó perczben érkezett bejelentési iverben Erdélynek legalább miniatúr mé-

hészeti térképére ráösmertünk és pirulás nélkül utazhattak fel egy-letli küldötteink, hogy résztvegyenek a rendezés munkájában, ha ugyan jut még valakinek munka ott, a hol Németh Imre, ministeri tanácsos ur, a kereskedelmi muzeum igazgatója, ez az ezer szemü, fáradhatatlan vas ember dolgozik.

A kiállítás a városligetben, az iparcsarnok középső nagy csarnokában rendeztetett, melyet a kereskedelmi minister ur, a nemes czél iránti tekintetekből, nemcsak hogy ingyen engedett át, hanem még a költséges állványokat, szerelvényeket is saját költségén állíttatta elő és ingyen bocsátotta a kiállítók rendelkezésére.

Érdekes kép tárult a szemlélő elé ebben a teremben a kiállítás előtt három nappal. Egy óriás terem. Azt be kellett tölteni olyan tárgygyal, mely még meg sem érkezett, míg a szomszéd teremben a későn érkezett csomagok meredező bábeltornyai várták a szétszedetést.

Regébe illő Herkulesi munka volt az, a mi ezután következett. Mindenki kétkedett, ha vajjon a kiállítók késedelmét lehetséges-e pótolni térben és időben mozgó emberi munkával? Csak egy embertől hallottunk biztató szót, s ennek, törhetlen crós akarattal vezetett fáradhatlan kezei alatt eltörpült minden akadály. Nem kell mondanom, hogy ez a k. muzeum mélyen tisztelt igazgatója volt.

A kiállítás megnyitása.

A kiállítás ünnepélyes megnyitása november 11-én délelőtt 10¹/₂ órakor történt meg, sokkal kisebb közönség jelenlétében, mint a mekkorát ez ünnepély jelentőségénél fogva vártunk. Nagyobbára a vidékről összegyűlt méhészek voltak jelen. A közönség sorában láttuk Matlekovits Sándor államtitkárt, Falk Zsigmondot; a főváros képviselőjében Alkér polgármestert, Kollmann főjegyzőt, Verédy Károly tanfelügyelőt, Sötér Kálmán nagybirtokost és jeles méhészeti írónkat, Borszékeni Soma nyugalm. osztálytanácsost, az országos méhészegylet választmányát s ott voltak egyesületünk küldöttei: Bodor László alelnök, Gebhardt Döme pénztárnok, Turcsányi Gyula szerkesztő, Gazsi József választmányi tag.

Megnyitó beszédet Vámosy Mihály, az orsz. m. egyesület elnöke, mondott. Sajnálattal adta értésére a jelenvoltaknak, hogy

Bethlen András gróf földm. minister a vándorgyűlés protektora és Ráth Károly főpolgármester, a vándorgyűlés diszelnöke betegségek miatt nem jelenhettek meg, Lukács Béla keresk. minister pedig nagy elfoglaltsága miatt volt kénytelen elmaradni a megnyitási ünnepélyről.

Vámossy üdvözölte a közönséget. Lendületes beszédben méltatta Bethlen András, Lukács Béla ministerek, valamint a főváros áldozatkészségét, melyben a kiállítás támogatást nyert. Köszönetet mondott Németh Imre min. tanácsos és keresk. muzeumi igazgatónak, ki fáradhatatlan személyes közreműködésével is nagymérvben hozzájárult a kiállítás sikeréhez, végül megköszönte a külföldről jött vendégeknek a kiállítás érdekében tett fáradozásukat.

A vendégek fogadása.

Ez nap este érkezett a vidéki vendégek nagy része a fővárosba.

A vasúti indóháznál és hajó-állomásokon jelvényes bizottsági tagok várták az érkezőket s azonnal intézkedtek is az elhelyezés iránt.

Az Erdélyből érkező vendégeket a központi indóháznál Borszéki Soma, Grand Miklós, Bodor László, Gebhardt Döme és Gazsi József biztosok várták és melegen üdvözölték a nagyobb tömegben érkezett vendégeket, kik jobbára egyesületünk vidéki körei küldöttei voltak. És elismeréssel jegyezzük fel, hogy az erdélyrészi méhészcsoport körei aránylag szép számban voltak képviselve. A szamosújvári kör Voith Gergely igazg., Páll Kristóf, Péterffy Gyula és Aján Lukács; a marosludasi kört Horváth János titkár, Benkő Benedek igazg. alelnök; a marosvásárhelyi kört Szentgyörgyi Dénes; a m.-nemegyei kört Juhos Márton; az udvarhelymegyei kört Pálffy Lajos képviselték; végül Csikmegyéből Benedek Gábor jelent meg mint képviselő.

Ismerkedési estély.

Szeptember 12-én este a méhészek ismerkedési estélyére gyűltek össze mintegy 150-en a vígadó sörcsarnokában. Ugyanaz nap este érkezett meg a méhészet legnagyobb mestere: dr. Dzierzon János, ki szintén megjelent az ismerkedési estélyen. Báró Ambrozzi Béla, Metzger Ede, Turcsányi Gyula és Binder Iván kíséretében lépett a terembe, hol első sorban régi jeles tanítványa:

Gatter Károly fogadta s a jelenvoltak viharos éljenzése mellett csókokkal halmozta el. Utána Sötér Kálmánt, a nagy mester méltó utódát mutatták be, kit szívélyesen üdvözölt.

A közönség fölállott az asztalok körül. Minden tekintet az érdemekben megőszült jeles férfiú felé irányult és szerencsésnek érzé magát, kit e jóságos arczu, szelid tekintetű aggastyán mosolyában részesített, ki kezet szoríthatott a «Die Biene und ihre Zucht» czimű munka jeles szerzőjével, a mély tudományu természet-tudóssal.

Csakhamar megeredtek a pohárköszöntők. Az elsőt Borszéki Soma miniszt. osztálytanácsos mondotta. A német és osztrák méhészeket üdvözölte. Utána Schreuf a magyar méhészetért és magyarokért. Ambrózi báró dr. Dzierzont köszöntötte fel, kit az egész világ magáénak vall, ki az egész világot boldogította, mert nem rejtette véka alá tapasztalatait, hanem tudását megosztotta az egész világgal. Dzierzon meghatottan köszönte meg, a személye iránt tanusított kiváló figyelmet. Szavait harsány éljenzés és »hoch» követte. Pohárköszöntőket mondottak még dr. Beck osztrák minisztertanácsosra Turcsányi Gyula, ki a történetre hivatkozva, ama nagy hadvezéreket említette fel, kik az osztrákot, németet és magyart az egymás elleni véres csatákban dicső győzelemre vezették, s kik iránt az illető nemzeteknél a méltó hála mély gyökeret vert. Ámde nagyobb hálára köteleznek azon vezérek, kik a népek harczát megszüntetve, a cultura által a versenytérre vezetnek. Ily vezérek sorában a méltó elismerés babérait teszi a magyar nép a jeles dr. Beck homlokára, ki a népek között létező válaszfalak lebontásában fáradozik s a testvéries együttműködésre serkent úgy magas állása, valamint széles tudományával. E toasztra dr. Beck szépen és rokonszenvesen felelt, éltetve a magyar vendégszerető és előre törő nemzetet, — és mások.

Ez estélyen választattak meg a kiállítási bíráló bizottság tagjai; még pedig az előkészítő-bizottság ajánlatára összesen tizecöt bíráló bizottsági tag választatott meg, mely szám később 18, illetőleg 20-ra emeltetett és pedig a következőleg alakult. I. csoport. Élő méhek: Alphonsüs, Spies, Meyer. II. csoport. Kaptárak: Pfalz, Skaritka, Korner. III. csoport. Méz. Schripf, Maurer, Weipfl. IV. csoport. Méztermékek: Turcsányi, Russ,

Öndra, Borszékiné, Girokutiné, Hegedüs Sándorné. V. csoport. Méhészeti eszközök: Lakatos, Lichthensthaler, Huber. VI. csoport. Taneszközök: Dörner, Mähring, Ellenberger. A bíráló-bizottság elnöke lett Matuska István, alelnökök: Schachinger és Hirschmann.

A vándorgyűlés megnyitása.

September 13-án délelőtt Lukács Béla kereskedelmi miniszter nyitotta meg a vándorgyűlést. Előbb a méhészeti kiállítást tekintette meg a miniszter Németh Imre, a keresk. muzeum igazgatója és Vámosy Mihály kalauzolása mellett. A miniszter, nagy érdeklődéssel nézte a kiállított tárgyakat s kísérőinek több ízben kijelentette, hogy a kiállítás gazdasága és változatossága meglepte.

A nagy társaság ezután a városligeti vendéglő termébe vonult, ahol Lukács Béla miniszter a következő beszédet mondotta:

T. Uraim! A német, osztrák és magyar méhészek ez alkalommal első ízben tartják vándorgyűlésüket Magyarország területén és annak fő- és székvárosában. Üdvözlöm különösen azokat a tisztelt urakat, akik Németországból és Ausztriából eljöttek hozzánk, hogy itt a 37. vándorgyűlés munkálataiban részt vegyenek. Szívesek lesznek uraim, ezt az üdvözlőt kollegáinknak tolmácsolni nevemben. A méhészet maga és azok az értékek, melyeket az termel, magában az összes közgazdaságban talán nem képeznek nagy tömeget, de még is azt hiszem, hazánkban is már elég jelentékeny színvonalra emelkedtek és további figyelmet érdemelnek. Az a kiállítás, melyet épen ma megnéztünk és megfigyeltünk, mutatja azt, hogy szorgalommal és munkával kisebb forrásokból is lehet tekintélyes értékeket termelni és lehet oda hatni, hogy a közgazdaságban újabb és újabb jövedelmi forrásokat tárjunk föl. Ez az ok, a mely miatt a magyar kormány a magyar méhészetet mindig figyelemmel kísérte, igen élénken támogatta úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben, buzdítás és segélyezés által. És azt a segélyezést a kormány nevében kilátásba helyezem a hazai méhészet részére a jövőben is. (Éljenzés.) A magam részéről, mint kereskedelmi miniszter, egyetértve a földművelési miniszterrel, mind eddig, úgy ezentul is élénk figyelemmel fogom kísérni a méhészet fejlődésének ügyét és ami szükséges ezen a téren, a hazai méhészet fejlesztése érdekében, készséggel és szívesen meg fogom tenni. (Éljenzés.) Ezek-

után ismételten köszönetet mondok az uraknak, kik e vándorgyűlést megjelenésükkel megtisztelték, még pedig első sorban a mi igen tisztelt vendégeinknek és azzal az óhajtással, hogy munkálkodásuk teljes sikerre vezessen és előbbre vigye a méhészet ügyét, — a német, osztrák és magyar méhészek 37. vándorgyűlését megnyitottnak nyilvánítom! (Zajos éljenzés taps! Élénk Hoch! kiáltások.)

Borszéký Soma a miniszter szavait németül tolmácsolta a vándorgyűlésnek, ismételt zajos éljenzések között.

Dr. Beck bécsi méhész, a vándorgyűlések elnöke felszólította a vándorgyűlést, hogy válaszsza meg magyar elnökét. Magyarország az eddigi 36 vándorgyűlésen nem volt elnök által képviselve, de most, hogy a negyedszázad óta független Magyarország fővárosába gyűltek tanácskozni, szükségesnek látja magyar elnök választását is. Fölkéri e pont előadóját, hogy tegyen javaslatot.

Vámossy Mihály javaslatára megválasztották magyar elnöknek Máday Izidor min. osztálytanácsost, de miután ő akadályozva van a megjelenésben: helyettesül a vándorgyűlés Borszéký Soma min. osztálytanácsost kéri fel. Jegyzőknek Kotsy-Mayer Gyulát és Kozocsa Tivadart választották meg. Bejelentették ezután, hogy a bíráló bizottság megalakult

Ezután Lukács miniszter megnyitottnak nyilvánította a 37. vándorgyűlést és sikert kívánván a tanácskozásokhoz, kéri az imént megválasztott elnököt, hogy foglalja el helyét. Vámossy Mihály igazgató mondott meleg hangú köszönetet ezután a miniszternek, a ki riadó éljenzés és »Hoch« kiáltások között távozott.

Borszéký Soma elnök ezután megnyitotta a tanácskozást s kéri dr. Dzierzont, hogy előadását tartsa meg. A méhészet nagymestere ezután megtartotta rövid előadását, melyben azt fejtegette, hogy mit tartson a gyakorlati méhész az újabb és újabb találmányokról, melyek a méhészet gyakorlatában és teoriájában egymást követik? Véleménye az, hogy óvatosan kell fogadni minden újítást. Egy fölthaláló nemrég teljesen kész múltépet mutatott be neki. Ezt például nem tartja szükségesnek, mert a méheket nem megkímélni kell a munkától, hanem alkalmat kell adni nekik a munkára. Több hasonló themát fejteget zajos helyeslés között. Előadása bevezetésével Ambrózy Béla báró indítványára köszönetet szavazott a vándorgyűlés Dzierzonnak. Gergelyi Kálmán és Alfonsus méhészek

megjegyzései és Dzierzon válasza után áttértek a napirend második pontjára, Vogel Vilmos tanár előadására a méhészet theoriájából. Egészen új theoriát állít föl, melyben tagadja, hogy a királyné vezetné a méhrajt munkára; az ő tapasztalatai az ellenkezőt mutatják, azt t. i., hogy a munkásméhek kényszerítik a királynét arra, hogy kövesse őket és velük dolgozzék.

Ambrózy Béla báró »A magyar méhészet elméletben és gyakorlatban« cím alatt tartott nagyérdéki előadást, melyben hazai méhészeti viszonyainkat ismerteti a külföldivel szemben, kiemelve, hogy a magyar méhészet nagyon csekély anyagi eszközzel rendelkezett eddig s sokat köszönhet a kifejlett német és osztrák méhészetnek.

Sötér Kálmánnak »Magyar méhészeti ismeretek« című felolvasását Turcsányi Gyula mutatta be német fordításban. Ebben a magyar méhészeti irodalmat ismerteti a legrégebb időktől kezdve máig.

E felolvasás rendkívül érdekes és tanulságos volt, s elismerés illeti a jeles tudóst nemcsak a nagy fáradsággal összeállított munkáért, hanem azért is, hogy megragadta éppen a kedvező alkalmat, midőn a magyar méhészeti viszonyokkal vagy éppen nem, vagy csak kevésbé ismeretes osztrák és német előtt bemutathatta aránylag gazdag méhészeti irodalmunkat s a gazdag idézetekben bizonyította is, hogy a méhészet terén sok igen fontos kérdésben jóval megelőztük a németeket.

Az első magyar nyelvű előadást Kócsi Mayer Gyula tartotta »A méhészet történetéről és állapotáról az utolsó 10 évben Magyarországon. Az első méhészegyesületek 1873-ban keletkeztek s ez évben volt az első magyar méhészeti kiállítás is. Az utolsó tíz évben nyolcz nagyobb kiállítás volt. 1885-ben 8812 községben méhészkedtek s 90.859 mozgószerkezetű és 297.768 másfajta kaptár, tehát összesen 388.627 méhtörzs volt munkában. A múlt év őszén már 464.740 méhtörzs volt s 20.518.51 métermázsa mézet termeltek 615.555 frt értékben. Viaszt pedig 12.968 métermáz sát 1.298.800 forint értékben. Méhészeti irodalmunk 23 kötetre gyarapodott.

Banket.

Gyűlés után a méhészek az iparcsarnok hátsó homlokzata elé vonultak, a hol Kozmata fényképész a pár százból álló méhésztársaságot s ebben Dzierzont is lefényképezte.

Fél három órakor kezdődött a banket a városi vendéglőben.

Négy hosszú asztal mellett telepedtek le vagy 250-en a méhészek, (köztök Dzierzon) és méhésznők. Utóbbiak között volt Borszéki Sománé, Turcsányi Gyuláné, Metzger Edéné és még többen.

Felesleges is mondanom, hogy a pohárköszöntők ez alkalommal sem hiányoztak. Az elsőt Borszéki Soma mondotta a magyar királyra és királynéira, mint az országos méhészegyesület védnökeire s egyuttal — az osztrákok kedvéért — éltette mint osztrák császárt és császárnét, végül éltette a német császárt is. A méhészek fennálva hallgatták a pohárköszöntőt. — Ellenberg Bethlen miniszterért, Turcsányi Gyula Lukács Béla miniszterért üritettek poharat. Beck lovag osztrák miniszteri tanácsos pohárköszöntőjében Magyarországot Európa aranykagylójának nevezte, melyben a legszebb gyöngy Budapest. Éltette a »szabadság hazáját«, Magyarországot s beszédjét ezzel fejezte be: »Éljen a fő- és székváros Budapest«. Shrimm Magyarország és Németország barátságáért üritett poharat, mire a németek felállva Hochoztak. Ambrózi báró dr. Dzierzont köszöntötte fel. »Ezreknek adott kenyeret — mondá a báró lelkes beszédjében — megérdemli ezrek dicsőítését.« Matuska István Vogelre, Mezei Károly Beck lovagra, Kovács István Máday Izidorra mondtak pohárköszöntőket, míg Vámosy Mihály egyszerre két adósságot rótt le; első sorban éltette Németh Imre miniszteri tanácsost, méltatva ezuttal is a kiállítás rendezése körül hozott érdemeit (zajos éljenzés és hoch-kiáltások), másodsorban a sajtóra üritett poharat, mely jóakaratu támogatásban részesítette ez ügyet, éltette a sajtó jelenvolt képviselőit. Gazsi József Borszéki Soma miniszteri osztálytadácsosra mondott pohárköszöntőt, kiemelve, hogy mily fáradhatatlanul munkálkodott a kiállítás és vándorgyűlés érdekében s mily sokat köszönhetnek a méhészek neki, elért sikercéért. A pohárköszöntőt zajos éljenzés és hoch-kiáltások követték.

Banket után a külföldi méhészek a város nevezetességei megtekintésére indultak.

Második nap.

Borszéki Soma elnök megnyitotta az ülést s felkéri az előadókat, hogy tekintettel az idő rövidségére, lehetőleg röviden összefoglalva referáljanak tárgyaikról.

Az első előadás ma Metzger Edée volt. A királynő (recte: anyaméh) magtáskájáról és rendeltetéséről beszélt. Mikroszkopiai vizsgálatok alapján tárta föl az anyaméh magtáskájának rendeltetését a méh fiziologiai alakulásában. Dzierzon dr. hozzászólva a kérdéshez, kijelenti, hogy saját tapasztalásai meg-egyeznek az előadó által mondottakkal.

Spiess I. azt a kérdést fejtegette, hogy helyes-e a műraj-készítésnél a méhészetben a kaptárakat felcserélni s hogyan kerül-
hetők ki ennek árnyoldalai?

Lichtenthäler Gusztáv a hangyasav jelentőségéről a mé-
hészetben, különös tekintettel a költés rothadására, tartott érdekes
és figyelemmel hallgatott előadást. Azt a tapasztalását ismerteti,
hogy a kaptárak levegője egészen más, mint a külső levegő s hogy
az egészen telítve van hangyasavval, annak légnemű állapotában.

Dömötör László, vándortanító a lép-keretek méreteiről tar-
tott magyar nyelven előadást. Ismét felvetette a keretméret kérdést,
mely felett néhány évvel ezelőtt oly heves vitatkozás folyt a magyar
méhészek között. Elvetendőnek tartja a mostani keretméretet, mert
igen kicsiny; 26 cm. széles és 28 cm. magas keretek behozatalát
ajánlja. Hozzászóltak a kérdéshez Kovács József, Gergelyi
Kálmán és Mayer Mihály stb. Ezek elleneztek a keretméret változ-
tatást. A vita, mint előre látható volt, Dömötör vereségével vég-
ződött s győzött az az elv, hogy ha még némi előnnyel is járna
(méhészeti szempontból), a keretméret megváltoztatása: a keret és
kaptár egység felforgatása arányban nem álló hátrányokat ered-
ményezne. Főlemlítettett, hogy például csak a foghási ipar-üzletek-
ben, különösen Kolozsvárt gyártott, egyesületünk részéről terjesztett,
ugynevezett Bodor-féle kaptárakból már roppant nagymennyiségű
küldetett szét (az erdélyi fogházakból közel 12,000 darab, a mi,
Magyarország összes ingó szerkezetű méh-kaptárának körülbelül
egy tized részét teszi ki).

Winkler Ferencz (Schwachot) bemutatja javított szerkezetű
viasz-olvasztóját. Ez a szerszám sajtó-készülékkel van ellátva s a
feltaláló állítása szerint a lépekből 10 perc alatt ki lehet olvasz-
tani, illetőleg sajtolni a viaszot. A sok praktikus méhész ezuttal
nem volt hajlandó egy könnyen «köszönetet szavazni» a feltaláló-
nak. Kérte, hogy ott a helyszínén kísérletekkel mutassa be talál-

mánya életrevalóságát. Meg is történt. A találmány különben jó, csak tíz perc helyett 40 perc alatt végződött be a művelet, a viasz feketére festve folyt ki. Szerencse, hogy a viasz egy része a zsákban maradt, s így annak nem történt semmi baja.*)

Gö nth er W. F. a viasz-olvasztás egy újabb módját ismerette, miről később tüzetesebben fogunk szólni.

Á b e n d András a «nyílt-dobolás», a «be és ki telelés» nagy mestere, a mindnyájunk előtt ismert jó igyekezetű vándortanító, nehéz vállalatba fogott. Arról beszélt, hogy «közvetlenül az anyaméh van-e képesítve és hogyan termékenyíti meg a petéket.»

Dr. L e n d l Adolfnak, a jeles tudósnek nem jutott idő, hogy megtartsa «Adatok a méh természetrajza» című értekezését.

Az előadások sora be lévén fejezve, V o g e l Vilmos meghívja a vándorgyűlést 1893. év szeptemberre Heidelbergába, annak tanácsa nevében is. Közli azt is, hogy a badeni nagyherceg a 38. vándorgyűlés kiállítás protektorságát elfogadta. (Zajos éljenzés.)

A vándorgyűlés erre kimondja, hogy a 38. gyűlést Heidelbergában fogja megtartani s elnökeikül Guggenberger min. tanácsost és W i l k e n s polgármestert (Heidelberg) választották meg.

Ezután felolvasták Bethlen András földmívelési miniszternek következő táviratát:

Gyengélkedésem gátol Budapestre menetelemben. Nem vehetem ennélfogva részt a méhészeti kongresszusban és nem tekinthetem meg kiállításukat. Ez uton üdvözlöm tehát a kongresszust és munkálkodásához sikert kívánok. Kérem sürgőnőmnek a kongresszussal való közlését. — Bethlen.

A zajos éljenzéssel fogadott táviratra a kongresszus köszönő választ fog küldeni.

Ezután Skaritka indítványára kimondja a kongresszus előzetes határozatképpen, hogy az 1894. évben Bécsben tartja meg vándorgyűlését.

*) Egy jelenvolt erdélyi méhész ugyanekkor ajánlotta az alapjában különben nem rossz találmány feltalálójának, hogy a mint már Büttner és mások tették, viaszolvasztónak használjon rézburkolatot, s az ezuttal alkalmazott rizskásás zsák helyett erős spagát szövetet. Különben ezüst érmet nyert.

Kölcsönös üdvözetek és köszönetnyilvánítások után a kongresszus véget ért.

A kongresszus bezárása után annak tagjaiból mintegy 150-en Promontorra rándultak, a hol szíves vendéglátásban részesültek. Előbb H a g g e n m a c h e r serfőzőjét, majd a S o m m e r és K r e m e r borpinczéit és L o u i s F r a n c o i s pezsgőgyáros telepét tekintették meg, ki vendégeit gazdagon megvendégelte, később pedig Emmerling Adolf kiválóan sikerült tűzijátékot rendezett tiszteletükre. A vendégek este későn érkeztek haza, — kitünő hangulatban.

Ezekben foglaltam össze a méhészek congressusára vonatkozó értesitésemet, mintegy csak dióhéjba szoritva. Nem azért, mintha a tárgyalásoknak nem lettek volna kimagasló pontjai, mintha az ott látottak és hallottak nem nyujtanának feldolgozásra, további eszmecserére bőséges anyagot, hanem azért, mert az ösmert munkabeosztás szerint lapunk később fog a részletekbe bocsátkozni.

Most vessünk ez uttal csak futólagos pillantást a

Kiállításra.

A kiállítás rendkívül változatos képet mutat. A roppant nagy csarnok telve, 300-at meghaladó szorgalmas méhész fáradtsága credményeként bemutatott, különféle tárgyakkal megrakott asztalokkal, állványokkal; oly ízléssel, oly csinnal elhelyezve, hogy a kép valódi gyönyörrel tölti el a nem méhész is. A ki látta a külföldi hasonló kiállításokat: mindazok fölé helyezi ezt.

Mintegy 8000 kisebb-nagyobb üvegben és 100-at megközelítő nagy bádogg bödönökben van kiállitva a pergetett méz; 2000-et megközelíti a mézzel készített italokkal telt üvegek száma, mint péld. méz-bor, méziliqueur, méz-eczet stb. A kaptárok egész hosszú sorfalat alkotnak. Különbnél különféle rendszerek és alakok, a maguk eredetiségökben és tarkabarkaságukban. Az eszközök halmaza, mintha csak valami árzenál előtt állanának meg. Mindent látunk ott, a mit csak kigondolhat az agyafurt méhész, mivel segítni vél a méhészeten s talán saját érdekén is.

E sok mindenfélét, — kivéven ötven külföldit, — a Királyhágón-túli s jelentékeny részben az azon inneni méhészek hordták össze, s valóban, a méhbuzgalmu méhész munka fényes jutalmát találhatja ez anyaghalmazban,

Aziránt tisztában van minden méhész, hogy a nagy iparcsarnokban összehalmozott immens mennyiségű anyag imponál. De még kérdés az, hogy mit tudunk felmutatni lényegben, s e tekintetben mily haladást constatálhatunk a legutóbbi vándorgyűlés és azzal kapcsolatos kiállítás óta?

Erre feleletet fog adni majd a kiállítás tüzetes bírálati ösmeretése.

Hogy szemle-körutamat megkezdhessem, kézbe veszem a katalogust.

A mi első sorban leköté a figyelmemet: az erdélyrészi méhészegylet műlép gyári produktuma volt. És pedig nem is a patriotismus miatt surrantam el a Kühne-féle szomszédos collectio mellett nézetlen, hanem mert egy aestetikailag formás tárgy önkénytelenül ragadott magához. Egy, mintegy három méter magas, másfél méter széles, kúpalaku üvegszekrény a bejárattal szemben, a csarnok első harmadában, annak közepén. Mellette a király és királyné, virágok közé elhelyezett szobrai. Az üveg alatt hosszú tekercecsekben és hosszú, széles szalagokban hófhér és gyönyörű sárga viaszból készült műlépek szabályosan és izlésre valló módon sorakoztak. Mintha csak valami finom selyem szövet volna. A laikus megáll és találgatja, hogy mi lehet? A méhész azt kérdi, hogy hol készül? A katalogus megmondaná, mert az sok mindent megmond; például azt is, hogy a Franz Kühne »erste ungarische H. B.«-je Budapest, Atilla-utcza 151. számú háznál van. De ez a szekrény igen nagy arra, hogy befért volna a füzetkébe. Így hát itt adunk hírt róla, hogy abban a szekrényben az erdélyrészi méhészegylet műlép gyára készítményei vannak. Oly ragyogó szépségű műlépek és oly szabályos mély nyomattal, hogy méltán leköté a méhészek figyelmét, különösen a hazai méhészekét, kik nem szorulnak immár idegen gyártmányra, mert Csiki J. János derék igazgatónk, kinek a kiállítási szekrény izléses berendezését is köszönhetjük: a hazai fogyasztásnak megfelelő mennyiséget képes előállítani.*)

*) Több oldalú felszólalásra adatott ki egy ugynevezett „függelék“, melyben az „Erdélyrészi méhészegylet műlép gyára“ is megemlítetik a katalogusból kimaradt 19 kiállító között; Szerk.

E kis kitérés után, hogy a sorrendet betartsam, vessünk pillantást a

kaptárakra.

Ha szabad őszintén szólnom: nyugodt lelkiismerettel kimondhatom, hogy a kaptárak különben elég nagy tömegében, majd semmi újat vagy oly újítást nem találtam, mely az illető méhészt részére babért biztosítana, avagy e téren komolyan számbavehető haladásnak volna tekinthető.

E mellett úgy a bel-, mint a külföldi méhészek fölösszámu, oly primitív kaptárokat is állítottak ki, melyek úgyszólván kritikán alól állanak. Így például Beer Kristóf ócska, rozoga, szalmával bélelt álló kaptára (dics. oklevél). Ugyanilyen rendszer szerint készült a Rehauschek Gusztáv (Grosszölnis-Stiria) álló kaptára. Ennél, mint újítást mutatta be a kiállító, hogy az oldalak kívül, belől szalma-fonadékból állanak. Hát ez tulajdonképen visszaesés, mert jól tudja minden valamire való méhészt, hogy mily roppant bajjal jár az effajta kaptár tisztogatása; mily veszedelmesen megfészkelnek abban a méhek ellenségei. (Jutalom 3 arany.) Ezt már jóval tulszárnyalták a mi kettős oldalú álló kaptáraink. Billes Antal hármaskaptárán sincs semmi újítás. Ugyanaz, minőt Grand Miklós itt és még a békés-gyulai kiállításon is bemutatott. Csupán annyi módosítás észlelhető rajta, hogy mint a Töltényi kaptáránál: bádog-szalagon függ a keret. (5 db. arany.) Töltényi Antal álló kaptára pontosan van összeállítva s csak annyiban tér el a közönségesen használatban levő kaptáraktól, hogy hornyok helyett bádog-szalagon függenek a keretek, de miután a bádog-szalagok csak rá vannak szögezve a kaptár oldalára, kikerülhetetlen azok elgörbülése, mi sok bajt, vesződést okoz a méhésznek. Ezért inkább ajánljuk a Gebhardt Döme ugyanilyen szerkezetű kaptárát, melyben a kerettartó sín be van eresztve a kas oldalába olyképen, hogy a deszka tágulásának és összehuzódásának engedhet. Figyelemre méltó és követendő javítást látunk a Gebhardt Döme Göndöcs-kaptárán, ki a középső és felső kerettartó sínek eltávolításával czélszerűbben és könnyebben kezelhetővé tette e kaptárt.

Feltűnően csinos a Slajcho András (Nagylak) álló hármaskaptára. E ducz úgy külső, mint belső berendezés tekintetében méltán szolgálhat mintául; mert mondhatni, hogy a szó szoros

értelmében minta-kaptár. A keretek beeresztett léczeken függenek s így a Slajcho-kaptár e nemben kifogástalannak mondható. Ha valami hibát keresve-keresünk rajta, nem lehet egyéb, mint az, hogy röplukai kissé igen szélesek (egyleti bronz-érem). Figyelmet érdemel még a többek között Kulisseki Endre kolozsvári asztalos pontosan összeállított kaptára (3 ez. forint). Almási Lajos (Pozsony) fiókos álló kaptára. Ez igen elmés és praktikus, bár nem új találmány, s bátran elmondhatjuk, hogy ha valamelyik élelmes német méhész (péld. Koerbs) agyában fogamzott volna meg: eddig régóta patentiroztatta volna. Ki kell emelnem még a Grand Miklós álló kaptárát, miről előbb kell vala szólanom; pontosan van összeállítva, s elmésen szerkesztett garatja is teljescen megfelel a czélnak.

Méz és viasz.

Méz, aránylag legnagyobb mennyiségben van kiállítva, s minőség tekintetében is megfelel a magasabb igényeknek is. Ezek között kétségen kívül Baranyai Géza kurtakeszi méhész pergett méze érdemel első sorban említést. Kétféle mézet állított ki. Egyik világos, majdnem kristálytiszt, a másik valamivel sötétebb akáczivárgóból való. Ugy szín, mint ízre nézve kitűnő s a csinos kiállításért is elismerés illeti a kiállítót (egyesületi arany-érem). Méltó versenytársa ennek a Sötér Kálmán (elism. okl.), br. Bánffy Ernő*) (elism. okl.), Csiki Mariska és Vidor (1 arany), Pohánka Ödön és Beliczai Béla (ezüst érem), Vajna Ödön sat. mézei.

Az erdélyrészi kiállítók nagyobb része pergett mézet állított ki s a termelők kiváló előnyére vált, hogy megismertették hazarésziünk kiváló finom, zamatos mézeit.

Lépes méz általában kevés s nem eléggé választékos. Tetszetősebbek a Tamási Péter, Csiki Lukács, Duha Dénes, Hege József, Szentgyörgyi Margit, Hirschmann Vilmos, Orbán Józsefné lépes mézei, a viaszok között pedig a Sötér Kálmán kivül kiválik a Páll Kristóf, Beliczai, Pohánka és Kellner viasza.

*) Ez a méz annyira megtetszett a b. bizottságnak, hogy míg a termelőnek d. oklevelet adott, annak érdemes közvetítőjét bronz-érem jutalomra méltatta.

A méhészeti ipar

jobbára a szeszes italokkal van képviselve. Ezek közül legtöbb esik a mézes pálinkákra, melyek faj szerint, különböző színre festve és vegyi úton zamatosítva vannak. Hát ennek a méhészeti iparnak nincs miért örvendeznünk. Mert sem a méhészetet, sem az emberiséget nem fogja előbbre vinni. Ennél sokkal nagyobb jövője volna: a természetes erjesztés és lepárolás útján előállított italoknak, melyek kisebb mérvben vannak képviselve, utóbbi egyáltalában nincs is.

Az erdélyrészi méhészegylet kitűnő borai és tüzés, természetes zamatu mézeczetje (arany érem) teljesen forgalomképes s az Ambrózi Béla báró izletes konty alá valója (ezüst érem) akármelyik úri asztalon polgári jogot nyerhet. Csak az a kár, hogy sem egyik, sem a másik: e kellemes, tiszta és egészséges italt nem állítja elő oly mennyiségben, hogy forgalomszámba lehessen venni.

Annál jobban megrakódtak a mézes kalácsosok.

E. Lewytzky Emil (Bécs) nagymennyiségű mézes süteménye és liqueuri két asztalt foglalnak el. De semmivel se előkelőbbek készítményei, mint a Virágh Ferencz kolozsvári mézeskalácsosé, kinck süteményei a legnagyobb kelendőségnek örvendenek s kelle többet mondanunk, mint hogy egyik fajta, egész láda készítményét, rövid negyed óra alatt teljesen eladták s abból utánrendelés történt. Azt hiszem, hogy a fogyasztó közönség eme véleménye gazdagon megaranyozza Virág ur szerény bronz érmét. Holczbach J. B. königgrätzi mézeskalácsos készítményei is ütök a mértéket és karlsbadi süteményeinek elég kelete van. De ennél semmivel sem állanak hátrább Stauffer Ágoston (Maria-Enzersdorf) készítményei, melyek körül egy csinos, tüzés szemű menyecske sűrög-forog és nem eredmény nélkül kínálhatja a »pozsonyi mákos gyomorerosítót« és az izletes »Pumpernikel«-eket, melyekkel ha elláttad magad, szertelen jószágos tekintettel kínálja, praeservativ gyánant, Alpen-Kreuter liquerjét.

A híres tordai és székely mézes kalácsok se maradtak el a kiállításról. Aligha volt még Budapesten kiállítás, hol oly díszes csarnokban s annyi kritikus szem előtt szerencsét próbáltak volna eme hazai speciálitásaink. Félelmek között helyezték aszta-

lokra a derekasan megtömött vásári ládák tartalmát; ha vajjon nem lesznek-e ezek pirulni kénytelenek, czifra ruhás, hasonló sorsosaik előtt? A hatás meglepő volt. A közönség valóságos ostrom alá fogta az asztalt és szaporán elhordta a Miskolczi uram híres kalácsait. Szerencse, hogy a muzeum igazgatója még idején interveniált és megmentette azt a példányt (tán egy piczike volt), mivel a derék kiállító elhozta a bronz érmet.

Horváth Emília székely mézes kalácsai sem szégyenkeztek a tordaiak mellett s bár a kathalogus szerint szebeni származásuak, kemény, szívós székely természetök eredetiségre vall. Felesleges is mondanom, hogy erdélyi ember nem igen távozott a csarnokból egy darab székely emlék nélkül. (Jutalmazva 3 arannyal.)

A mézes kalácsok között meg kell még emlitenem egy kolozsvári különlegességet, mely szűkebb körben tett régibb hódításairól már ösmeretes ugyan, de nagy közönség elé ez alkalommal lépett először, s valóban diadallal. Ezek a Turcsányi Gyuláné kiválóan izletes szeletkéi, melynek egyetlen hibájául csak azt tudtuk be, hogy minden kérdezősködőnek azt kellett felelni — nem eladó (e. bronz-érem).

A befőttek között a Metzger Edénéét megfigyelheti minden jóra való gazdasszony. Oly szép és oly izlésteljesen kiállított collectio valóban ritkítja páriját. Irigylésre méltó volt a bíráló bizottsági tagok sorsa, hogy oly roppant befőttes üveg erdőben sáfarkodhattak. Annál nagyobb feladat volt azonban elbánni a Metzgerné mézes italaival, mert ezeknek még hatalmasabb versenytársa volt a Gebhardt Döme, Tichi Miklós, Szénássi Ferencz, Gergelyi Kálmán és mások izletes gyártmányaiban. Önök nem képzelik azt, mit tesz megizelni egymásután ötvenféle szeszessitalt, 25-féle liqueurt, s körülbelül ugyanannyi eczetet s reáadásul még kísérletezni (a lelkiösmeretes bírálat okáért) a Gergelyi torok-conservatorával, miből szintén fenyegetőzött egy néhány trillára való. Hiszen ez a művelet a legerősebb halandót is mngingathatja. Ezért igen bölcs intézkedés volt, hogy a vándorgyűlés tapasztaltabb férfiai ajánlatára a három férfi mellé, gyámolul, négy jóságos matronát is rendelt* azon az elmés czimen, hogy a nő a legilletékesebb bírálója lehet ugy a befőttnék, mint a konty alá

*) Egyik, sajnos, csak fél napig működhetett.

Szerk.